SELÂM BİN EBÎ MUTÎ'

Tebe-i tabiînin büyük hadîs âlimlerinden. Doğum târihi bilinmemektedir. 164. (m. 780) senesinde vefât etti. Basralı'dır. Babasının ismi Sa'd el-Huzâî'dir. Huzâa kabilesine mensûb oluşu, onların âzâdlısı olduğundandır. Hadîs ilminde sika (güvenilir ve îtimâd edilir) bir âlimdir. Katâde, Galip el-Kattân, Ebî İmrân el-Cürenî, Eyyûb es-

Sahtiyânî, Esma bin Ubeyd, Osman bin Abdullah bin Mevhîb, Hişâm bin Urve gibi büyük zâtlardan (r.aleyhim ecmaîn) hadîs-i şerîf rivâyet edip, ilim öğrenmiştir. Mehdî İbn-i Mübârek, Yûnus bin Muhammed, Züheyr bin Naîm el-Bâbî, Vehb bin Cerîr ve daha başka âlimler de ondan hadîs-i şerîf rivâyet etmişlerdir. Rivâyet ettiği hadîs-i şerîfler, Sahîh-i Buhârî, Sahîh-i Müslim, Sünen-i Nesâî, Sünen-i İbn-i Mâce ve Sünen-i Tirmizî adındaki hadîs-i şerîf kitaplarında mevcûttur. Rivâyetlerinin çoğunu Katâde'den yapmıştır. Basra'nın meşhûr hatîblerinden idi. Çok hacca gitti. Mekke yolunda iken vefât etti.

Âlimlerin hakkında buyurdukları: Ahmed bin Hanbel (radıyallahü anh): "Selâm bin Ebî Mutî', sika ve sünnet-i seniyyeye bağlı bir zât idi."

Ebû Dâvûd (radıyallahü anh): "Ebû Seleme'den duydum. Dedi ki: Selâm bin Ebî Muti', Basra'nın en akıllılarından idi."

İbn-i Adî (radıyallahü anh): "Mütekaddimînden (geçen âlimlerden) hiçbirinden onun hadîs ilminde zâif olduğunu söyleyeni görmedim."

Bezzâz: "O, insanların seçilmişlerinden idi" demektedir. Rivâyet ettiği hadîs-i şeriflerden bazıları:

Şuayb bin Habbab'dan, o da Enes bin Mâlik'den rivâyet etti. Resûlullah (aleyhisselâm) buyurdular ki: "Yüz müslümanın namazını kıldığı cenâzeyi, Allahü teâlâ af ve mağfiret buyurur."

Katâde'den, o da Hasan bin Semrete'den rivâyet etti. Resûlullah efendimiz buyurdular ki: "Erkek çocuğu, akîka karşılığında rehindir. Doğumunun yedinci günü akîka hayvanı kesilir, başı tıraş edilir ve isim konur." (Akîka, çocuk ni'metine karşılık, Allahü teâlâya şükür etmek niyeti ile hayvan kesmektir. Çocuğa yedinci günü isim koymak ve başını kazıyıp, saçının ağırlığı kadar, erkek çocuk için altın veya gümüş, kız için gümüş sadaka vermek ve erkek için iki, kız için bir akîka hayvanı kesmek müstehaptır.)

Onun kıymetli sözleri: "Zühd üç Kısımdır: Birinci kısım, işi de sözü de sırf Allahü teâlânın rızâsı için yapmaktır. İkinci kısım, iyi olmayan şeyleri terk edip, iyi ve güzel işleri yapmak. Üçüncü kısım ise, mübah olan şeyleri lâzım olduğu kadar kullanmak. Bu en aşağı derecedir."

"Bir hastayı ziyâret için yanına gitmiştim O inler bir vaziyette idi. Bunun üzerine ona: "Yolların, kenarında kimsesiz, bakanı olmıyan, evi ve sığınacak bir yeri bulunmıyan, hizmet edecek kimseleri olmayıp, yapayalnız, acılarıyle başbaşa kalmış kimseleri hatırla da, hâline şükret. Niçin bu kadar inleyip durursun" dedim. Daha sonra tekrar ziyâret ettiğimde böyle bir iniltisini duymadım ve buna "Hâlime şükürler olsun. Hizmet edenim var, evim var, çok kimse bundan mahrûm. Bunları düşündükçe, Rabbime nasıl şükür edeceğimi bilemiyorum" dedi."

"Birgün Mâlik bin Dinar'ın yanına gittim. Vakit gece idi. Işığı falan yoktu. Sadece ekmek yiyordu. Yanında yemek yapacak kabı da yoktu. Ona "Bu ne hâl, böyle!" dedim. Bunun üzerine bana "Beni bırakınız. Geçen günlerime yanıyorum. Koskoca bir ömür geçti gitti. Hiçbir şey yapamadım" dedi.

Yine Selâm bin Ebî Muti' şöyle anlatır: Hasen-i Basrî (radıyallahü anh) oruçlu idi. Akşam olunca kendisine, iftarını açması için su getirdiler. Suyu alıp içeceği sırada, ağlamaya başladı. Ona niçin ağladığını sorduklarında, Kur'ân-ı kerîmde, "Cehennemlikler, Cennetliklere şöyle seslenir: "Suyunuzdan ve Allahü teâlânın size verdiği rızıktan biraz da bize akıtın." Onlar da: "Şüphesiz, Allahü teâlâ bunları kâfirlere haram kıldı." derler. (A'râf-50) âyet-i kerîmesiyle bildirilen manzarayı hatırladım da dayanamadım, onun için ağladım" diye cevap vermiştir.

"Ölen kimse kabre konunca, onun dünyâda iken yaptığı iyi amelleri her taraftan gelerek etrâfını kuşatırlar. Bu sırada, oraya azâb meleği gelir. Onun sâlih amellerinden birisi, azâb meleğine, buradan uzaklaş, ben varken ona dokunamazsın, der.

¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾

1) Hilyet-ül-evliyâ cild-6, sh. 188

2) El-Kâşif cild-1, sh. 314

3) Tehzîb-üt-tehzîb cild-4, sh. 287

4) Mîzân-ül-i'tidâl cild-2, sh. 181